

Na starcie otrzymujesz od nas 104 punkty – tyle ile masz decyzji do podjęcia. Za każdą poprawną odpowiedź otrzymasz dodatkowo 1 punkt, za błędną zabieramy dany punkt. Gdy nie odpowiadasz, zachowujesz podarowany punkt. Pamiętaj, że każda z odpowiedzi A, B, C, D może być fałszywa lub prawdziwa. W czasie konkursu nie wolno używać słowników, notatek, podręczników i innych pomocy naukowych. Sprawdź, czy arkusz testowy jest dopasowany do Twojej kategorii wiekowej i czy jest obustronnie zadrukowany. Zgłaszaj wszelkie nieprawidłowości. Wyniki konkursu będą dostępne 6 tygodni po konkursie.

Życzymy sukcesów i zapraszamy do testu konkursowego Omnibus!

Sławomir Leśniewski **Wyjątkowy chan(fragm.)**, Polityka nr49, 8 grudnia 2007r.

Czyngis-chan w błyskawicznym tempie zamienił mozaikę podbitych i skonfederowanych plemion w sprawną machinę wojenną. Świetnie zorganizowane państwo z doskonale funkcjonującą administracją stało się zapleczem i podstawą dla olbrzymiej armii. Poszczególne obozy koczownicze (auły) łączono tak, aby mogły wystawić określoną liczbę żołnierzy: dziesiątki, setki, tysiące (mingany), dziesiątki tysięcy (tumeny). Funkcje dowódcze w armii, która po zjeździe nad Ononem liczyła 95 tys. żołnierzy, i jednostki gwardyjskie stały się dziedziczne i zostały połączone ze stanowiskami w administracji, uprawniającymi do sprawowania władzy sądowniczej i pobierania podatków.

Marzeniem Czyngis-chana stało się zawładnięcie niewyobrażalnie bogatymi, wielkimi miastami środkowowschodniej Azji, w cieniu których przez setki lat żyli jego przodkowie. Zarazem miał to być sposób na utrzymanie kontroli nad olbrzymią i ciągle rozrastającą się machiną wojenną; brak bowiem jasno wytyczonego celu i beczynność groziły jej rychłym rozpadem.

W 1209 r. władzę Czyngis-chana uznało tureckie plemię Ujgurów, a dwa lata później Mongołowie rozpoczęli podbój północnych Chin. Pekin stolica dżurdzeńskiego państwa Tsin (Cin), padł w 1215 r., a obrońcy zapłacili straszliwą hekatombą. Nie zabito jednak wszystkich. Rzemieślnicy i uczeni zostali wywiezieni w głąb Mongolii, a ich umiejętności miały zwiększyć potencjał militarny najeźdźców. To wówczas u boku Czyngis-chana pojawił się Jelu Czu-tsaj, nadzwyczaj inteligentny i oddany mu chiński doradca, wcześniej minister w rządzie państwa Tsin.

Pamiętaj! Wszystkie pytania odnoszą się do dołączonego tekstu!

1. Przedstawiony tekst:

- A) nie jest podzielony na wersy
B) nie należy ani do epiki, ani do liryki
C) jest fragmentem powieści
D) można zaliczyć do beletrystyki

2. Zaprezentowany tekst:

- A) ma charakter prozatorski
B) jest wypowiedzią o charakterze naukowym
C) nie przedstawia aktualnej problematyki
D) odnosi się do wydarzeń z początku XIII w.

3. Piszący w swoim wywodzie:

- A) odwołuje się do terminów związanych z historią Mongolii
B) unika stosowania wyrażeń potocznych
C) nie cytuje
D) przedstawia wyłącznie własną ocenę omawianych wydarzeń

4. Stwierdzenie **świetnie zorganizowane państwo**:

- A) odnosi się do czasów sprzed panowania Czyngis-chana
B) odnosi się do kraju Czyngis-chana
C) zostaje w tekście poparte faktami
D) jest oceną

5. Prawdą jest, że:

- A) Czyngis-chan rozwijał handel i rzemiosło
B) sprawnie funkcjonująca machina wojenna powstawała w błyskawicznym tempie
C) państwo Czyngis-chana powstało z jednego plemienia
D) to Czyngis-chan stworzył potęgę Mongołów

6. Zaletą armii Czyngis-chana:

- A) była jej liczebność
B) była organizacja państwa sprzyjająca jej funkcjonowaniu
C) były obowiązujące w niej demokratyczne reguły
D) było dowodzenie nią przez urzędników administracji państwowej

7. Funkcje dowódcze w armii Czyngis-chana:

- A) nie były stałe
B) były dziedziczne
C) wiązały się z udziałem w administracji kraju
D) upoważniały np. do pobierania podatków

8. Z powyższego tekstu wynika, że:

- A) marzeniem Czyngis-chana był podbój państw Azji środkowowschodniej
B) plemię Ujgurów pochodziło z Turcji
C) Czyngis-chan nie planował ekspansji na państwa środkowowschodniej Azji
D) Mongołowie przez wiele lat byli zdominowani przez bogate miasta środkowowschodniej Azji

9. Czyngis-chan wiedział, że:

- A) armii należy wyznaczyć dalekosiężny cel   B) bezczynność armii sparaliżuje działanie sprawnej maszyny wojennej
C) nad armią trzeba utrzymywać stałą kontrolę   D) zdobyte państwa mogą dostarczyć Mongolii uczonych i rzemieślników

10. Stolica państwa Tsin:

- A) to Pekin   B) została zdobyta w 1215 r.   C) nigdy nie skapitulowała
D) w czasach Czyngis-chana nie miała już praktycznie żadnego znaczenia

11. Użyte w tekście słowo **hekatomba**:

- A) związane jest z ekonomią   B) ma oddać dramatyzm wydarzeń
C) odnosi się do losu obrońców stolicy dzurdzeńskiego państwa   D) można zrozumieć jako **wygnanie**

12. Przedstawiony wywód:

- A) dzieli się na dwie części, z których każda porusza inny problem   B) rozwija postawioną na wstępie tezę
C) ukazuje Czyngis-chana w złym świetle   D) zapowiada upadek państwa Mongołów

13. Ostatnie zdanie wyводу:

- A) nie ma charakteru podsumowania całości   B) wprowadza informację odnoszącą się jedynie do jednego z faktów
C) jest wnioskiem końcowym   D) zawiera ocenę

14. W powyższym tekście Czyngis-chan zostaje ukazany jako:

- A) świetny organizator   B) sprawny polityk   C) świadomy przywódca   D) tyran opętany żądzą niszczycielską

15. Pierwsze zdanie przedstawionego fragmentu:

- A) zawiera podmiot gramatyczny   B) jest bezpodmiotowe
C) ma więcej niż jedno orzeczenie   D) jest zdaniem pojedynczym

16. Wyrazy tworzące związek **w błyskawicznym tempie** :

- A) to przymimek, przymiotnik i rzeczownik   B) należą do odmiennych części mowy
C) wszystkie dają podzielić się na sylaby   D) to zaimek, przysłówki i rzeczownik

17. W zdaniu **Świetnie zorganizowane państwo (...) stało się zapleczem (...) dla olbrzymiej armii**:

- A) jest czasownik w formie imiesłowu   B) każdy z rzeczowników ma formę innego przypadka
C) wszystkie przydawki wyrażone są przymiotnikami   D) jedna z przydawek jest wyrażona przymiotnikiem

18. W wypowiedzeniu **obozy łączono** nie ma:

- A) orzeczenia   B) podmiotu   C) rzeczownika   D) czasownika

19. Podkreślony wyraz w wypowiedzeniu **Funkcje dowódcze (...) stały się dziedziczne** :

- A) ma formę mianownika   B) jest przydawką   C) to przymiotnik   D) ma więcej liter niż głosek

20. W wypowiedzeniu **Marzeniem Czyngis-chana stało się zawładnięcie (...) wielkimi miastami**:

- A) podmiotem jest wyraz **zawładnięcie**   B) podmiotem jest wyraz **Czyngis - chana**
C) występuje podmiot domyślny   D) występuje podmiot grupowy

21. Wyraz **niewyobrażalnie**:

- A) odmienia się przez przypadki   B) jest przymiotnikiem w stopniu wyższym
C) jest czasownikiem   D) jest przysłówkiem

22. W wypowiedzeniu **Rzemieślnicy i uczeni zostali wywiezieni w głąb Mongolii**:

- A) podmiot tworzą wyrazy **rzemieślnicy i uczeni**   B) nie ma podmiotu
C) znajduje się okolicznik   D) nie ma czasownika w formie imiesłowu

23. Pisownię związku wyrazów **w głąb**:

- A) wyznacza reguła pisowni przyimków z innymi częściami mowy   B) wyznacza reguła pisowni przyimków złożonych
C) wyznacza reguła pisowni zaimków z innymi częściami mowy   D) należy uznać za regularną

24. Podkreślony wyraz w wypowiedzeniu **(...) ich umiejętności miały zwiększyć potencjał militarny** :

- A) jest czasownikiem   B) jest rzeczownikiem   C) ma pięć sylab   D) w tym zdaniu ma formę celownika

25. Czasownikiem w formie bezokolicznika **nie jest** wyraz:

- A) bezczynność   B) zawładnięcie   C) wystawić   D) stały się

26. Związek wyrazów **pobierania podatków** tworzą:

- A) dwa rzeczowniki   B) wyrazy należące do odmiennych części mowy
C) wyrazy, z których przynajmniej jeden jest w formie dopełniacza   D) dwa wyrazy w mianowniku